

(Juvan rotariklubin järjestämä tilaisuus)

Tykkijollia miehitettiin juvalaisilla

► Sotia käytiin myös Saimaan vesillä.

Kari Toiviainen

Saimaan meritaistelujen ”laineet” Kustaan sodan aikaan 1780-luvulla ulottuivat myös Juvan seuduille. Juvan, Puumalan ja Rantasalmen alueet olivat tuolloin rajaseutuja. Meritaiseluissa käytetyt tykkijollat miehitettiin muun muassa Juvan talonpojilla.

Ruotsin ja Venäjän armeijan ensimmäinen yhteenotto kesäkuussa 1788 Puumalan Vuolteensalmessa aloitti Ruotsin kuninkaan mukaan nimetyn Kustaan sodan. **Kustaan III:n** sota kesti runsaat pari vuotta ilman voittajaa tai rajamuutoksia.

Saimaan meritaistelujen historiasta viime viikolla Kuninkaankartanossa esitelmöineen **Timo Auvisen** mukaan Kustaan sodan taisteluja käytiin sekä maissa että vesillä. Timo Auvinen on savonlinnalaisen Pyhän Olavin Killan puheenjohtaja ja on perehtynyt Saimaan meritaisteluihin Kustaan sodan aikaan.

Timo Auvisen mukaan Saimaan meritaisteluissa oli käytössä uudet tulivoimaiset tykkijollat. Ruotsilla oli venäläisiä heikompi laivasto, mutta englantilainen **Fredrik af Chapman** kutsuttiin suunnittelemaan matalakulkuisia aluksia Ruotsin laivastolle käytettäväksi Suomen vesillä rannikolla ja Saimaalla.

Tykkijolla oli 15-18 -metrin puinen alus, jossa oli matala syväys ja 5-8 airoparia sekä kaksi purjetta. Kutakin airoparia kohti oli 1-2 soutajaa. Soutajat olivat paikallisia talonpoi-



Timo Auvinen kertoi Juvalla Kustaan sodan aikaisesta Saimaan laivastosta.

Tykkijolla oli puinen alus, jossa oli matala syväys, 5-8 airoparia ja kaksi purjetta.

kia muun muassa Juvan, Puumalan, Rantasalmen sekä Savonlinnan seuduilta. Tykkijolla oli varustettu 5-6 kilon kuulia ampuvalla tykillä.

Auvinen kertoi, että Kustaan sodassa Saimaalla oli 20-25 tykkijollaa. Jollat eivät olleet Ruotsin laivaston osia, vaan kuuluivat maarmeijan laivastoon. Tykkijollat oli helppo rakentaa.

Rakennusaineena oli ensi kertaa mänty. Niitä pystyttiin rakentamaan moduuleina Saimaan rannoilla nopeaan tahtiin.

Curt von Stedingkin

käskystä jollia rakennettiin Saimaalle muun muassa Joensuussa, Kuopiossa ja Puumalassa. Ruotsalaisilla oli laivastoasemat myös Ristiinassa ja Varkaudessa.

Vuonna 1789 Saimaan laivueen päälliköllä kapteeni **Anders Ramsaylla** oli komennossaan 10 tykkijollaa.

Ruotsalaiset piirittivät tykkijollien kanssa kuukauden verran muun muassa Olavinlinnaa, mutta piiritys tyrehtyi kesällä, kun Auvisen mukaan ”ruotsalaisilta unohtuivat tikapuut Rantasalmelle”. Ruotsi pysäytti venäläisten hyökkäyksen itärajallaan, mutta sota-toimet alkoivat uudelleen 1789 huhtikuussa.

Timo Auvisen mukaan tykkijollilla oli Kustaan sodassa Saimaalla iso sotilaallinen merkitys, vaikka Kustaan sota jäikin ratkaisemattomaksi. Tykkijollat olivat mukana lähes kaikissa taisteluissa Saimaan vesillä Rantasalmella Parkumäellä sekä Savonlinnassa

Laitaatsalmessa, Laitaatsillassa ja Kuussalmessa.

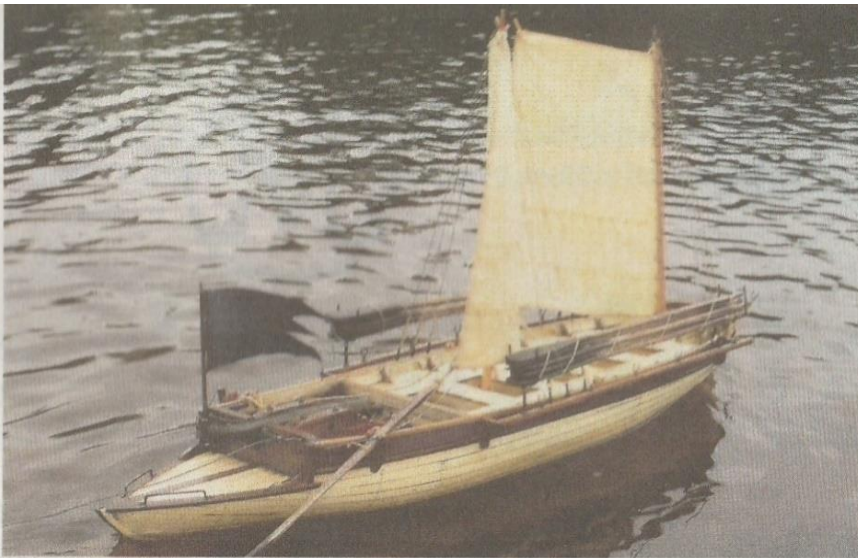
Tykkijollia oli käytössä molemmilla sotaa käyvillä osapuolilla ruotsalaisilla ja venäläisillä. Sotatoimet räsittivät paikallista väestöä, joka vastusti sotaa. Venäläiset tulivat esimerkiksi Juvalle ruotsalaisten selustaan vuonna 1789.

Samana vuonna Laitaatsillan ja Paskosaaren edustalla ruotsalaiset ja venäläiset kävivät tykkijollillaan meritaistelun, jossa molemmat osapuolet ampuiivat satoja tykinlaukauksia. Sotatoimet jatkuivat myös 1790 keväällä Tolvanniemessä. Taistelussa oli mukana kymmenkunta laivaa molemmilla osapuolilla.

Timo Auvinen sanoo, että Kustaan sodan aikaisista tykkijollista ei ole ainutakaan säilynyt. Niistä on jäljellä vain piirustuksia. Pyhän Olavin Killan kunnianhimoisena tavoitteena on saada Saimaalle replika Kustaan sodan aikaisesta tykkijollasta. Jollan rakentamisesta on olemassa jo noin 100 000 euron tarjous. Vuonna 2007 replikkaa yritettiin rakentaa, mutta voimat loppuivat kesken, kun yrityksiä ei saatu hankkeeseen mukaan.

Auvisen mukaan replikkaa ei kannata rakentaa vain museo- tai näyttelyesineeksi. Sen pitäisi olla Saimaalla aktiivikäytössä esimerkiksi turisteja varten. Muun muassa Norjassa on tykkijollareplika. Sitä käytetään eri tapahtumissa ja sitä vuokrataan mm. erilaisiin juhlapurjehduksiin.

Saimaalla Kustaan sodan aikaisista tykkijollista on vain kaksi sulkavalaisen **Marko Torvisen** rakentamaa pienoismallia. Noin puolen metrin mittaisista pienoismalleista toinen on esillä Savonlinnan maakuntamuseossa.



Sulkavalainen Marko Torvinen on tehnyt Kustaan sodassa käytössä olleesta Saimaan laivasto tykkijollasta noin puolen metrin mittaisen pienoismallin.